



## ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

### Σχέδιο Νόμου: «ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ - ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ, ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

#### Αιτιολογική Έκθεση

#### Εισαγωγή

1. Μετά την ψήφιση των νέων συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων για τα στελέχη των Ε.Δ. είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί και η σχετική διοικητική νομοθεσία ώστε να διασφαλίζεται, με αξιοκρατικά, διαφανή, τυποποιημένα και επαγγελματικά κριτήρια, η υπηρεσιακή εξέλιξη των στελεχών (αξιωματικών και υπαξιωματικών) μέχρι τη συμπλήρωση του αναγκαίου χρόνου πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας αλλά φυσικά και μετά από αυτήν, έως τον ανώτατο δυνατό βαθμό. Κατά την ίδια λογική πρέπει οι τοποθετήσεις και μεταθέσεις των στελεχών να γίνονται έτσι ώστε να παρέχεται με δίκαιο, διαφανή και τυποποιημένο τρόπο, σε όλα τα στελέχη η δυνατότητα συμπλήρωσης των προϋποθέσεων εξαγοράς πέντε τουλάχιστον επιπλέον ετών ώστε να συμπληρώνεται το σχήμα: 35 χρόνια πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας- 40 συντάξιμα χρόνια. Με το νομοσχέδιο καθορίζονται τα ελάχιστα χρονικά όρια παραμονής σε κάθε βαθμό ώστε οι αξιωματικοί των παραγωγικών σχολών να συμπληρώνουν στο βαθμό του συνταγματάρχη 35 έτη πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας.
2. Με το νομοσχέδιο τυποποιούνται με σαφήνεια οι κατηγορίες αξιωματικών και υπαξιωματικών, αρχής γενομένης από τους αποφοίτους των παραγωγικών σχολών των Ε.Δ., δηλαδή από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ) και από τις Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών (ΑΣΣΥ).
3. Ρυθμίζονται οι τρόποι εισόδου στο σώμα των αξιωματικών, καθορίζεται το καθεστώς των Εθελοντών Μακράς Θητείας και των Επαγγελματιών Οπλιτών, ενώ μετατρέπεται το Στρατολογικό Σώμα σε Στρατολογικό Σώμα-Σώμα Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων.
4. Τυποποιούνται τα κριτήρια τοποθετήσεων, μεταθέσεων, αποσπάσεων και μετατάξεων. Οι σχετικές αποφάσεις επιβάλλεται να είναι αιτιολογημένες, ενώ ο ενδιαφερόμενος θα δικαιούται να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ουσίας.
5. Στο νομοσχέδιο καθορίζονται με σαφή και αναλυτικό τρόπο και βεβαίως τυποποιούνται τα κριτήρια αξιολόγησης των στελεχών, καθώς και η διαδικασία κρίσης για προαγωγή. Εισάγεται ο θεσμός της κρίσης κατ' απόλυτη εκλογή στο βαθμό του αντισυνταγματάρχη και συνταγματάρχη, ενώ δημιουργείται μία μορφή

- «παράλληλης επετηρίδας» για όσους τίθενται εκτός οργανικών θέσεων έως ότου συμπληρώσουν την αναγκαία πραγματική στρατιωτική υπηρεσία. Όλες οι σχετικές αποφάσεις είναι πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένες από τα Συμβούλια Κρίσης στα οποία ο ενδιαφερόμενος είτε μπορεί να απευθυνθεί εγγράφως είτε μπορεί να ζητήσει να εμφανιστεί προσωπικά ασκώντας το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης. Προβλέπεται επίσης πλήρες σύστημα διοικητικών προσφυγών, σύμφωνα με τα πορίσματα της νομολογίας των Διοικητικών Εφετειών και του Συμβουλίου Επικρατείας.
6. Αντίστοιχες είναι και οι προβλέψεις για το πειθαρχικό καθεστώς των στελεχών των Ε.Δ που προσαρμόζονται στα πορίσματα της νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων αλλά και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
  7. Στο σχέδιο νόμου περιλαμβάνονται και οι ρυθμίσεις με τις οποίες εισάγεται στις ελληνικές Ε.Δ. το πλήρες σχήμα της κάθετης δομής διοίκησης. Σύμφωνα με το άρθρο 45 του Συντάγματος τη διοίκηση των Ε.Δ. την ασκεί η Κυβέρνηση, δια του αρμοδίου Υπουργού που δρα στο πλαίσιο του νόμου και των σχετικών αποφάσεων του ΚΥΣΕΑ. Ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ ασκεί ήδη από τον καιρό της ειρήνης την πλήρη διοίκηση (διοικητική και επιχειρησιακή). Η διοικητική διοίκηση ασκείται δια των Αρχηγών των τριών κλάδων, στο πλαίσιο των σχετικών οδηγιών και διαταγών του Α/ΓΕΕΘΑ. Οι Αρχηγοί των επιτελείων μετέχουν όμως πλέον και στην επιχειρησιακή διοίκηση και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, πάντα υπό τον Α/ΓΕΕΘΑ.
  8. Με το σχέδιο νόμου εγκαθιδρύεται ειδική διαδικασία για την διαμόρφωση της δομής δυνάμεων, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων. Η δομή καθορίζεται από μηδενικής βάσης, με την πλήρη καταγραφή των υπαρχόντων μέσων, την αξιολόγηση αυτών ως προς το βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, την αποτίμηση των προμηθειών αμυντικού υλικού της τελευταίας εικοσαετίας, καθώς και την εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης και κάθε άλλου συναφούς στοιχείου κάθε οπλικού συστήματος και κάθε άλλου μέσου. Παράλληλα, διαμορφώνονται τα Δεκαπενταετή Μακροπρόθεσμα Προγράμματα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού και τα Τριετή Κυλιόμενα Προγράμματα Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων κατά τρόπο διαφανή και κοινοβουλευτικά ελέγξιμο, με στόχο να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο οργάνωσης και λειτουργίας των Ενόπλων Δυνάμεων και όχι αποσπασματικά προωθούμενες εξοπλιστικές ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται και η ειδική διαδικασία ενεργοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην οδηγία 81/2009 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη σχετική εθνική νομοθεσία.
  9. Με το σχέδιο νόμου εκσυγχρονίζεται, με τις αναγκαίες σημειακές τροποποιήσεις, η νομοθεσία περί «στρατολογίας των Ελλήνων», στο πλαίσιο των πορισμάτων της νομολογίας και των υποδείξεων του Συνηγόρου του Πολίτη (π.χ. διάρκεια εναλλακτικής θητείας αντιρρησιών συνείδησης). Παράλληλα, οριοθετείται η θέση των ΕΠ.ΟΠ. και εναρμονίζεται με τα δεδομένα που έχει διαμορφώσει η δραστηκή μείωση της θητείας των κληρωτών ο θεσμός των Ειδικών Εφέδρων Οπλιτών (ΕΕΦΟΠ)..
  10. Τέλος, με το σχέδιο νόμου ρυθμίζεται μία σειρά από ειδικότερα θέματα (ανάπηροι πολέμου, έφεδροι αξιωματικοί, έφεδροι πολεμιστές, κοκ), καθώς και ζητήματα σχέσεων με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς τη χρήση στρατιωτικών ακινήτων. Εισηγείται επίσης μεταβατική ρύθμιση για τις συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ) που έχουν λήξει ή λήγουν καθώς στον υπό

επεξεργασία νέο νόμο περί προμηθειών – αμυντικού υλικού που θα ενσωματώσει τη σχετική Οδηγία δεν θα διατηρηθεί ο θεσμός των συμβάσεων ΑΩ.

## Πρώτο Μέρος

### Υπηρεσιακή εξέλιξη και ιεραρχία των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων

#### α. Γενικά

Στο πρώτο μέρος, ήτοι στην αναμόρφωση του πλαισίου υπηρεσιακής εξέλιξης και ιεραρχίας των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων κ.λπ., επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός εργασιακού περιβάλλοντος που δίνει απόλυτη προτεραιότητα στις υπηρεσιακές και επιχειρησιακές απαιτήσεις και στην εκπλήρωση της αποστολής των Ενόπλων Δυνάμεων, λειτουργεί όμως παράλληλα βάσει των σύγχρονων οικονομικών, κοινωνικών και δικαιοκόν δεδομένων και με όρους αξιοκρατίας και αμεροληψίας, εισάγοντας ένα σύστημα αντικειμενικών κριτηρίων που καθορίζεται και από τους επιτελικούς φορείς των Ενόπλων Δυνάμεων και διατρέχει όλο το φάσμα της υπηρεσιακής κατάστασης των στελεχών τους, προσδιορίζοντας εκ νέου τους όρους και το διοικητικό-επαγγελματικό τους περιβάλλον.

#### β. Επί των άρθρων

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρο 1) ορίζονται οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στο κείμενο του νόμου, ώστε η διατύπωση των διατάξεών του να μην απαιτεί συνεχείς επαναλήψεις και παραπομπές, να μη δημιουργούνται προβλήματα ερμηνείας σε ζητήματα που τόσο το υφιστάμενο νομικό και νομολογιακό πλαίσιο όσο και η πρακτική που ακολουθείται από τους αρμόδιους φορείς των Γενικών Επιτελείων έχουν ήδη καθορίσει και διευθετήσει, ενώ παράλληλα να καθίσταται σαφής η ερμηνεία και το πεδίο εφαρμογής της κάθε διάταξης αλλά και να ελαχιστοποιούνται οι δυσχέρειες σε τυχόν μελλοντική απαιτούμενη αναθεώρησή τους.

Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 2 και 3) προσδιορίζονται οι τρόποι εισόδου στο σώμα των Αξιωματικών και τυποποιούνται με σαφήνεια οι κατηγορίες Αξιωματικών, αρχής γενομένης από τους αποφοίτους των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων, δηλαδή από τα ανώτατα στρατιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλες κατηγορίες.

Στο άρθρο 2 προβλέπεται ότι το Σώμα Αξιωματικών αποτελούν οι απόφοιτοι των Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, οι μόνιμοι εξ εφέδρων, οι εφέδροι εξ εφέδρων και κατ' απονομή Αξιωματικοί, καθώς και οι Ανθυπασπιστές που έχουν αποφοιτήσει από Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών και όσοι κατατάσσονται με διαγωνισμό.

Στο άρθρο 3 καταγράφονται αναλυτικά οι κατηγορίες των Αξιωματικών και οι ειδικότητες τους ανά κατηγορία για το Στρατό Ξηράς, το Πολεμικό Ναυτικό, την Πολεμική Αεροπορία και τα Κοινά Σώματα..

Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 4 – 13) ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες και τα κριτήρια υπηρεσιακών μεταβολών των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων. Με το προτεινόμενο πλαίσιο τοποθετήσεων, μεταθέσεων, αποσπάσεων και μετατάξεων

επιχειρείται να καταπολεμηθεί το προϋπάρχον καθεστώς ανασφάλειας και φαινομένων κομματικοποίησης των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως είχε διαμορφωθεί από τον ισχύοντα νόμο και των πολλαπλών τροποποιήσεών του, αλλά και να προστατευθεί η υπηρεσιακή ευρυθμία και συνοχή.

Στο άρθρο 4 προβλέπεται ότι για την τοποθέτηση, μετάθεση και απόσπαση των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων απαιτείται πλήρως αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του αρμόδιου κατά κλάδο Συμβουλίου Μεταθέσεων και παρέχεται σε όλα τα στελέχη η δυνατότητα συμπλήρωσης των προϋποθέσεων εξαγοράς 5 τουλάχιστον επιπλέον ετών, ώστε να συμπληρώνεται το σχήμα που περιγράφεται στην πρόσφατη αναθεώρηση του ασφαλιστικού συστήματος των στρατιωτικών: 35 χρόνια πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας - 40 συντάξιμα έτη.

Στο άρθρο 5 αντικειμενικοποιείται η διαδικασία υπηρεσιακών μεταβολών των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων με δίκαιο, διαφανή και τυποποιημένο τρόπο, βάσει ενός πλέγματος ειδικά προκαθορισμένων κριτηρίων που συνδυάζουν τις υπηρεσιακές ανάγκες και την κάλυψη επιχειρησιακών απαιτήσεων με την επιβράβευση της επαγγελματικής και υπηρεσιακής απόδοσης, αλλά και την προστασία της οικογενειακής και κοινωνικής ζωής των στρατιωτικών. Δεδομένου ότι οι μεταθέσεις και γενικότερα ο τόπος εργασίας και εγκατάστασης των στρατιωτικών αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει σημαντικά τόσο τις υπηρεσιακές ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων όσο και την προσωπική και οικογενειακή τους ζωή καθώς και την οικονομική τους κατάσταση, προβλέπονται τρεις κατηγορίες κριτηρίων τα οποία τα λαμβάνονται υπ' όψη από τα Συμβούλια Μεταθέσεων για τις υπηρεσιακές τους μεταβολές: 1) Τα υπηρεσιακά κριτήρια που περιλαμβάνουν την αύξηση της μαχητικής ικανότητας των Ενόπλων Δυνάμεων, την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών, την απόκτηση των απαιτούμενων προσόντων, εμπειρίας και γνώσεων για την υπηρεσιακή εξέλιξη των στελεχών, τα στοιχεία του ατομικού τους φακέλου και την αρχαιότητά τους. 2) Τα κοινωνικά κριτήρια, ήτοι οικογενειακή κατάσταση, λόγοι υγείας των ιδίων ή μελών της οικογένειάς τους, συνυπηρέτηση με τον ή την σύζυγο, τόπος προτίμησης, ηλικία και σπουδές τέκνων καθώς και διάθεση στέγης. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τους πολύτεκνους, τις οικογένειες με ένα γονέα, καθώς και για τις περιπτώσεις σοβαρής ασθένειας, όπου η μετάθεση των στελεχών αυτών μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο κατόπιν προγενέστερης σχετικής αναφοράς των ιδίων. 3) Τα αντικειμενικά κριτήρια που σχετίζονται με τις συνθήκες διαβίωσης του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως απόσταση από τη μεθόριο και την έδρα του Δήμου, πληθυσμός, κλιματολογικές συνθήκες κ.λ.π.

Με το άρθρο 8 θεσμοθετούνται τα Συμβούλια Μεταθέσεων, οι αποφάσεις των οποίων προβλέπεται να είναι αιτιολογημένες, και προβλέπεται ο τρόπος συγκρότησής τους. Επίσης, κατοχυρώνεται το δικαίωμα του ενδιαφερομένου στελέχους να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή κατά της απόφασης τοποθέτησης, μετάθεσης ή απόσπασής του και καθορίζεται η διαδικασία άσκησής της. Παράλληλα, εξασφαλίζεται η ουσιαστική συμμετοχή των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων στη θέσπιση των κανόνων υπηρεσιακών μεταβολών και βέλτιστης αξιοποίησης του προσωπικού τους, καλούμενοι να συμβάλουν στον προσδιορισμό εξειδικευμένων αλλά απαραίτητων κριτηρίων που αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες προσωπικού.

Με το άρθρο 9, αποσκοπώντας στην ορθολογική αξιοποίηση του προσωπικού αλλά και στην παροχή δυνατότητας έμπρακτης αναγνώρισης-επιβράβευσης στελεχών με επιπλέον σπουδές και γνώσεις, αναπροσδιορίζεται το πλαίσιο και η διαδικασία των μετατάξεων, το οποίο πλέον παρέχει πραγματικές δυνατότητες αναβάθμισης της επιχειρησιακής και

διοικητικής εξέλιξης των στελεχών που επιθυμούν να κάνουν χρήση του εν λόγω δικαιώματος. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους μόνιμους Υπαξιωματικούς που έχουν αποφοιτήσει από Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών, έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε έτη πραγματικής υπηρεσίας και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ ή κάτοχοι ισότιμου αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών, να μετατάσσονται στο Σώμα Αξιωματικών στο βαθμό του Ανθυπολοχαγού και αντιστοίχων, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης κενών οργανικών θέσεων. Περαιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα στους Εθελοντές Μακράς Θητείας υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις να μετατάσσονται στο Σώμα των Μονίμων Υπαξιωματικών. Η μετάταξη διενεργείται με απόφαση του οικείου κατά Κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου εφόσον ο ενδιαφερόμενος πληρεί τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στο άρθρο 12.

Στα άρθρα 10 και 11 περιγράφεται αναλυτικά η διαδικασία των μετατάξεων και προβλέπονται οι αρμοδιότητες του κατά Κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου. Εκτός των άλλων, προβλέπεται ειδικά ότι οι θέσεις και οι ειδικότητες που μπορούν να καλυφθούν με μετάταξη προκηρύσσονται και δημοσιεύονται με μέριμνα του οικείου Γενικού Επιτελείου.

Στο άρθρο 12 καθορίζονται τα αντικειμενικά κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων για μετάταξη των ενδιαφερομένων, κατά τρόπον ώστε οι σχετικές αποφάσεις να είναι δίκαιες και αξιοκρατικές. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι για την αξιολόγηση της αίτησης μετάταξης λαμβάνονται υπόψη: α) το αντικείμενο και ο βαθμός πτυχίου, το οποίο πρέπει να προσιδιάζει σε ειδικότητα της προς κάλυψη θέσης, β) ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών, γ) ο βαθμός των ουσιαστικών προσόντων του αιτούντος, ο οποίος πρέπει να είναι τουλάχιστον «λίαν καλώς» κατά την τελευταία δεκαετία, δ) ο βαθμός αποφοίτησης από τα προβλεπόμενα σχολεία, ο οποίος πρέπει να είναι «εξαιρετα» και ε) τυχόν πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί στο ενδιαφερόμενο κατά την τελευταία δεκαετία.

Τέλος στο άρθρο 13 θεμελιώνεται δικαίωμα του ενδιαφερόμενου να προσφύγει ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κατά της απορριπτικής απόφασης του Ανωτάτου Συμβουλίου και καθορίζεται η διαδικασία άσκησης της εν λόγω ενδικοφανούς προσφυγής.

Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 14 – 37) ρυθμίζονται ζητήματα αξιολόγησης, εξέλιξης και ιεραρχίας των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Έχοντας υπόψη και εν προκειμένω την ψήφιση των νέων συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί και η σχετική διοικητική νομοθεσία ώστε να διασφαλίζεται με αξιοκρατικά, διαφανή, τυποποιημένα και επαγγελματικά κριτήρια η υπηρεσιακή εξέλιξη των στελεχών (Αξιωματικών και Υπαξιωματικών) μέχρι τη συμπλήρωση του αναγκαίου χρόνου πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας, αλλά και μετά από αυτήν, έως τον ανώτατο δυνατό βαθμό.

Το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη σταδιοδρομία των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, οι οποίες οφείλουν σήμερα να λειτουργήσουν σε περιβάλλον αυξημένων επιχειρησιακών απαιτήσεων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, έχει σημαντικές υπηρεσιακές προεκτάσεις, καθώς καλείται να προσπεράσει παλαιότερες συνθήκες και νοοτροπίες συρραφής και εφαρμογής πολλαπλών νομοθετημάτων, υπουργικών αποφάσεων, παγίων διαταγών των Γενικών Επιτελείων, εθιμικών πρακτικών κ.λ.π. και να ισορροπήσει μεταξύ της ανάγκης ενδυνάμωσης αφ' ενός των σχέσεων στρατιωτικής ιεραρχίας, μέσω ευέλικτων και προβλέψιμων αποφάσεων και διαδικασιών επί δίκαιων και ξεκάθαρων κανόνων, και αφ' ετέρου εκσυγχρονισμού των όρων αξιολόγησης και κρίσης των στελεχών

τους βάσει σαφών και προκαθορισμένων κριτηρίων και βαθμολογιών, δηλαδή ενός συστήματος που να παρέχει διαύγεια, κίνητρα και εγγυήσεις αντικειμενικότητας και αξιοκρατίας, όπως ειδικά προβλέπεται στο άρθρο 14.

Με τα άρθρα 15 έως 19 προσδιορίζονται τα αρμόδια Συμβούλια για τις κρίσεις των Αξιωματικών (Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ), Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων κατά κλάδο, και Συμβούλια Προαγωγών Αξιωματικών επίσης κατά κλάδο), η αρμοδιότητα αυτών αναλόγως του βαθμού και της ειδικότητας του υπό κρίση Αξιωματικού, ο τρόπος σύνθεσης, συγκρότησης, σύγκλησης και εν γένει λειτουργίας τους.

Στα άρθρα 20 και 21 καθορίζεται ο χρόνος διεξαγωγής των τακτικών και των εκτάκτων κρίσεων, το αντικείμενο αυτών, καθώς και οι ακριβείς διαδικασίες προ της διενέργειάς τους. Η διαδικασία των κρίσεων των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων καθίσταται περισσότερο δίκαιη και εναρμονίζεται με τις γενικές αρχές λειτουργίας των συλλογικών οργάνων της διοίκησης, κυρίως με την παροχή στα στελέχη περισσότερων δυνατοτήτων να διατυπώσουν τις αντιρρήσεις τους ήδη από την προδικασία της αξιολόγησης (κατά των προσωρινών πινάκων των υπό κρίση αξιωματικών), αλλά και με το σεβασμό του δικαιώματος ακρόασης, επιτρέποντας παράλληλα στα διοικητικά όργανα να διαμορφώνουν μια πληρέστερη εικόνα και αντίληψη για τα κρινόμενα στελέχη.

Το άρθρο 22 ρυθμίζει αναλυτικά τη διαδικασία κατά τη διάρκεια των κρίσεων ενώπιον των αρμοδίων Συμβουλίων Κρίσεων, τον τρόπο λήψης των σχετικών αποφάσεων καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία αυτών. Ειδικά ορίζεται ότι όλες οι αποφάσεις πρέπει είναι πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένες, στο δε πρακτικό τους αναφέρονται υποχρεωτικά πέραν της αιτιολογίας τους, τα ονόματα των μελών που τυχόν μειοψήφησαν καθώς και περίληψη των απόψεών τους. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα είτε να απευθυνθεί εγγράφως είτε να ζητήσει να εμφανιστεί προσωπικά ενώπιον του αρμοδίου Συμβουλίου Κρίσεων, ασκώντας με αυτόν τον τρόπο το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης και προσδιορίζεται ένα πλήρες σύστημα διοικητικών προσφυγών, σύμφωνα με τα πορίσματα της νομολογίας των Διοικητικών Εφετείων και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επίσης, σε εναρμόνιση και με την πάγια νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων, τίθεται πλέον χρονικός περιορισμός στην ευχέρεια των οργάνων της διοίκησης να ανασύρουν παλαιά και επισφαλούς αιτιολογίας πειθαρχικά παραπτώματα από τους φακέλους των αξιωματικών και να στηρίζουν την κρίση τους αποκλειστικώς σε αυτά. Χωρίς να καταργείται η δυνατότητα των οργάνων κρίσεως να συνυπολογίζουν ορισμένα σοβαρά παραπτώματα, καθιερώνεται χρόνος παραγραφής των ήσσονος σημασίας παραπτωμάτων των στελεχών, μετά τον οποίο αυτά δεν μπορούν καθορίσουν τη διαμόρφωση της υπηρεσιακής τους εξέλιξης. Με τον τρόπο αυτό αποκτούν πρακτικό αντίκρισμα η αρχή ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων ως διοικουμένων, ενώ καταπολεμάται η αδιαφάνεια και η αμφισβήτηση των προσόντων των κρινόμενων.

Με τα άρθρα 25 έως 31 εγκαθιδρύεται νέο σύστημα προαγωγών των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Από το σύνολο των διατάξεων αυτών καθίσταται σαφής η επιλογή μας αλλά και η ανταπόκριση σε μόνιμο αίτημα των Γενικών Επιτελείων για την ταχεία και πλήρη αναγνώριση και αξιοποίηση των πλέον ικανών στελεχών, οι δε τομές και αλλαγές που επιφέρει στους χρόνους και τα κριτήρια προαγωγών επιδιώκουν να αντιμετωπιστούν φαινόμενα σώρευσης μεγάλου αριθμού Αξιωματικών σε ορισμένους βαθμούς και να καταργήσουν κριτήρια και διατάξεις που απείχαν από την αντικειμενική αξιολόγηση της υπηρεσιακής απόδοσης, προκαλούσαν στρεβλώσεις και ήταν σε ορισμένες περιπτώσεις

άδικα.

Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 25 οι αξιωματικοί κρίνονται ως προακτέοι κατ' απόλυτο εκλογή, προακτέοι κατ' εκλογή, προακτέοι επ' ανδραγαθία, διατηρητέοι, διατηρητέοι στον αυτό βαθμό, ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους και αποστρατευτέοι ανάλογα με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναλυτικά αναφέρονται. Επίσης, εισάγεται ο θεσμός της κρίσης κατ' απόλυτο εκλογή στο βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και Συνταγματάρχη και αντιστοίχων, για όσους κατά την κρίση των αρμοδίων Συμβουλίων Κρίσεων συγκεντρώνουν τα απαραίτητα προσόντα σε βαθμό εξαιρέτο. Οι εν λόγω υποψήφιοι Αξιωματικοί κρίνονται για προαγωγή ένα έτος πριν την συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου παραμονής ανά βαθμό, για την κάλυψη του 30% των κενούμενων οργανικών θέσεων του ανωτέρου τους βαθμού. Με το θεσμό αυτό αφενός μεν δίνεται κίνητρο για τη μέγιστη δυνατή απόδοση των Αξιωματικών αφετέρου δε καθίσταται δυνατή η ταχεία αναγνώριση και αξιοποίησή τους σε θέσεις ευθύνης από τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Στο άρθρο 27 επανακαθορίζονται τα ελάχιστα χρονικά όρια παραμονής σε κάθε βαθμό ώστε οι Αξιωματικοί των παραγωγικών σχολών να συμπληρώνουν στο βαθμό του Συνταγματάρχη το χρονικό όριο των 35 ετών πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας, συνυπολογιζόμενου και του χρόνου φοίτησής τους, κατά τρόπον ώστε να μη θίγονται τα συνταξιοδοτικά τους δικαιώματα. Έτσι, ορίζεται ως ελάχιστος χρόνος παραμονής: 4 έτη στο βαθμό Ανθυπολοχαγού, 5 έτη στο βαθμό του Υπολοχαγού, 6 έτη στο βαθμό του Λοχαγού, 6 έτη στο βαθμό του Ταγματάρχη, 6 έτη στο βαθμό του Αντισυνταγματάρχη, 4 έτη στο βαθμό του Συνταγματάρχη, 2 έτη στο βαθμό του Ταξίαρχου και 3 έτη συνολικά σε βαθμούς Ανωτάτων Αξιωματικών. Στο ίδιο πλαίσιο και για τους ίδιους λόγους επαναπροσδιορίζονται τα ελάχιστα χρονικά όρια παραμονής στο βαθμό του Ταγματάρχη σε 2 έτη και του Αντισυνταγματάρχη σε 1 έτος για τους Υπαξιωματικούς που έχουν αποφοιτήσει από Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών.

Στο άρθρο 29 προσδιορίζονται με σαφή και αναλυτικό τρόπο και βεβαίως τυποποιούνται τα κριτήρια αξιολόγησης των στελεχών, η βαθμολογική κλίμακα αξιολόγησης αυτών καθώς και η διαδικασία κρίσης για προαγωγή. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι για τις προαγωγές των Αξιωματικών λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη η βαρύτητα των Μονάδων και των θέσεων υπηρεσίας τους κατά την τελευταία προ της κρίσης πενταετία, ο χρόνος υπηρεσιακής-διοικητικής εμπειρίας (όπως ο χρόνος υπηρεσίας σε θέση ευθύνης, σε Διεθνείς Οργανισμούς, σε θέσεις διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας του άρθρου 28, ο χρόνος συμμετοχής σε επιχειρήσεις), και η βαθμολογία της υπηρεσιακής αξιολόγησης κατά την τελευταία προαγωγή. Περαιτέρω, ορίζεται ότι λαμβάνονται επικουρικά υπόψη το Όπλο, το Σώμα και η ειδικότητα των υπό κρίση Αξιωματικών, τα επαγγελματικά και τεχνικά τους προσόντα (όπως ο βαθμός αποφοίτησης από παραγωγική σχολή των Ενόπλων δυνάμεων, το διδακτορικό δίπλωμα, ο μεταπτυχιακός τίτλος, ο βαθμός αποφοίτησης από τα Σχολεία των Ενόπλων Δυνάμεων, το επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας), καθώς και τυχόν ειδικές δραστηριότητές τους (όπως συγγραφικό έργο, εισηγήσεις σε συνέδρια, ημερίδες κ.λ.π. συναφείς με το αντικείμενο της υπηρεσίας, συμμετοχή σε συμβούλια, επιτροπές, ομάδες εργασίας, Διοικητικά Συμβούλια και λοιπά όργανα διοίκησης Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ηθικές αμοιβές). Με την παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου επιβάλλεται στην περίπτωση βαθμολογίας κάτω του 75 και άνω του 95 σε οποιοδήποτε κριτήριο προαγωγής η αναφορά συγκεκριμένων γεγονότων ή στοιχείων που αιτιολογούν την βαθμολογία αυτή.

Με τα άρθρα 31 και 34 δημιουργείται μια μορφή «παράλληλης επετηρίδας» για

όσους τίθενται εκτός οργανικών θέσεων, εφόσον το επιθυμούν, ωστόσο συμπληρώσουν την αναγκαία συντάξιμη υπηρεσία. Ειδικότερα προβλέπεται ότι Ανθυπολοχαγοί έως και Αντισυνταγματάρχες και οι αντίστοιχοι Αξιωματικοί των άλλων κλάδων που κρίνονται στο βαθμό που κατέχουν τρεις φορές «διατηρητέοι στον αυτό βαθμό», Συνταγματάρχες και Ταξίαρχοι και οι αντίστοιχοι Αξιωματικοί των άλλων κλάδων που κρίνονται ως «ευδοκίμως τερματίσαντες», εφόσον το επιθυμούν τίθενται με απόφαση του Υπουργού εθνικής Άμυνας κατόπιν πρότασης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων, Εκτός Οργανικών Θέσεων μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους πραγματικής υπηρεσίας 35 ετών. Με τον τρόπο αυτό λαμβάνεται μέριμνα ώστε τα οικονομικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα των Αξιωματικών, των οποίων οι ικανότητες, η απόδοση και τα προσόντα κρίνονται σε ιδιαίτερα συχνή, τακτική και αυστηρή βάση, να προστατεύονται έναντι δυσμενών διοικητικών κρίσεων ή επιλογών ως προς την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Στο άρθρο 35 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις Ειδικές Εκθέσεις Αποστρατείας τις οποίες δύνανται να υποβάλουν οι αξιολογούντες για τους Αξιωματικούς που τελούν υπό τις διαταγές τους τουλάχιστον για χρονικό διάστημα 100 ημερών, στην περίπτωση που διαπιστώσουν ουσιώδεις ελλείψεις ουσιαστικών προσόντων ή απόλυτη αδυναμία εκτέλεσης καθηκόντων. Κατοχυρώνεται το δικαίωμα του αξιολογούμενου να εκφράσει τις αντιρρήσεις του επί της Εκθέσεως Αποστρατείας εγγράφως ή προφορικώς, με την συμπάρασταση συνηγόρου, εάν το επιθυμεί, ενώπιον του αποφασίζοντος οργάνου και ρητά ορίζεται ότι οι αποφάσεις των Συμβουλίων κρίσεων επί των εκθέσεων αυτών πρέπει να είναι πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένες. Ταυτόχρονα, θεμελιώνεται δικαίωμα του αξιολογούμενου άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και καθορίζεται η σχετική διαδικασία.

Στο Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 38 – 39) ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις ανάκλησης στην ενέργεια αποστράτων Αξιωματικών, καθώς και εξ Εφέδρων και κατ' Απονομή Αξιωματικών, με κριτήρια που βασίζονται στην εξυπηρέτηση πραγματικών υπηρεσιακών αναγκών με κατάλληλο και εξειδικευμένο προσωπικό, το οποίο αξιοποιείται σε αντίστοιχες θέσεις υπηρετεί υπό σαφές και ορθολογικό πλαίσιο υπηρεσιακής εξέλιξης.

Ειδικά για τους αθλητές στο άρθρο 39 προβλέπεται ότι η ιδιότητα του Εφέδρου εν ενεργεία Αξιωματικού βαθμού Ανθυπολοχαγού απονέμεται σε αθλητές ή αθλήτριες που έχουν καταλάβει σε Ολυμπιακούς Αγώνες μία εκ των τριών πρώτων θέσεων σε ατομικό άθλημα. Οι εν λόγω αξιωματικοί αποκτούν τη στρατιωτική ιδιότητα και εξισώνονται με τους μόνιμους Αξιωματικούς ως προς τα μισθολογικά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις, έχουν δικαίωμα μονιμοποίησης και προάγονται μέχρι του βαθμού του Αντισυνταγματάρχη. Εξαιρούνται των ωφελημάτων αυτών όσοι αθλητές έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για χρήση απαγορευμένων ουσιών και στην περίπτωση που υπηρετούν ήδη στις Ένοπλες Δυνάμεις εκπίπτουν αυτοδικαίως του βαθμού τους και αποβάλλονται από το Σώμα Αξιωματικών.

Στο Κεφάλαιο Στ' (άρθρα 40 – 53) καθορίζονται οι γενικοί κανόνες πειθαρχικού δικαίου των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, διαμορφωμένοι σύμφωνα με τα πορίσματα της νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων αλλά και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Με τις ανωτέρω διατάξεις, επιβάλλονται κατά τον πειθαρχικό έλεγχο των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων το κράτος δικαίου, η διαφάνεια, και οι επιταγές της δίκαιης δίκης



όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί μέχρι σήμερα από τη σχετική νομολογία. Ειδικότερα, θεμελιώνεται το τεκμήριο αθωότητας του εγκαλουμένου, ο σεβασμός του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασής του με την υποχρεωτική κλήση του προς απολογία από το όργανο πειθαρχικού ελέγχου (άρθρο 40), το δικαίωμα υπεράσπισής του με την αυτοπρόσωπη εμφάνισή του (άρθρο 48) αλλά και με την παράσταση συνηγόρου ενώπιον του αρμόδιου για την υπόθεσή του πειθαρχικού οργάνου (άρθρο 47), το δικαίωμα λήψης αντιγράφων του σχετικού σε βάρος σχηματισθέντος φακέλου πειθαρχικής δίωξης (άρθρο 44), το δικαίωμα προσκόμισης εγγράφων και πρότασης μαρτύρων υπεράσπισής του ενώπιον του αποφασίζοντος οργάνου (άρθρο 44), καθώς και το δικαίωμα αίτησης εξαίρεσης μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου (άρθρο 46).

Στο άρθρο 40 περιλαμβάνονται οι γενικές διατάξεις του πειθαρχικού ελέγχου των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων. Ως έναρξη της πειθαρχικής δίωξης ορίζεται η έκδοση της κλήσης σε απολογία του εγκαλουμένου ή η πράξη παραπομπής της υπόθεσης στο Πειθαρχικό Συμβούλιο και ως λήξη αυτής η θέση της υπόθεσης στο αρχείο ή η έκδοση ανέκκλητης ενώπιον της Διοίκησης απόφασης. Προσδιορίζονται τα κριτήρια για τον προσδιορισμό και την επιμέτρηση της ποινής και αποσαφηνίζονται οι ελαφρυντικές και οι επιβαρυντικές περιστάσεις. Καθορίζονται οι πειθαρχικές ποινές, οι οποίες διακρίνονται ανάλογα με την βαρύτητα της παράβασης σε συνήθεις και καταστατικές. Εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες του πειθαρχικού οργάνου στο πλαίσιο του πειθαρχικού ελέγχου που ασκεί και θεμελιώνεται δικαίωμα προσφυγής του εγκαλουμένου κατά της σε βάρος του απόφασης με την οποία του επιβάλλεται συνήθης πειθαρχική ποινή.

Στα άρθρα 41 και 42 προσδιορίζονται η σύνθεση και η δομή των Πρωτοβάθμιων και των Δευτεροβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων, ο χρόνος και ο τρόπος συγκρότησής τους, οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα μέλη τους, καθώς και οι λόγοι εξαίρεσης και αποχής των τελευταίων από τη σύνθεση των Πειθαρχικών Συμβουλίων σε ειδικές περιπτώσεις.

Με το άρθρο 50, επιβάλλεται η πλήρης και ειδική αιτιολογία των αποφάσεων των Πειθαρχικών Συμβουλίων, το πρακτικό των οποίων πρέπει να περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, την απολογία του εγκαλουμένου, συνοπτική έκθεση των μαρτυρικών καταθέσεων και αναλυτική καταγραφή των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας που διενεργήθηκε μεταξύ των μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου με ειδική αναφορά των ερωτημάτων που τέθηκαν προς ψηφοφορία, του αριθμού των θετικών και αρνητικών ψήφων, καθώς και της γνώμης των μελών. Περαιτέρω, προβλέπεται ένα αναλυτικό σύστημα διοικητικών προσφυγών κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν πειθαρχικές ποινές, τις οποίες δύναται να ασκήσει ο εγκαλούμενος (άρθρα 40 και 51), πριν τη δικαστική προστασία.

Τέλος, στο άρθρο 53 περιλαμβάνεται εξουσιοδοτική διάταξη για τη θέσπιση ενιαίου Κανονισμού Πειθαρχίας, δια του οποίου θα ρυθμίζονται τα σχετικά θέματα σε διακλαδικό πλέον επίπεδο, ώστε τα στοιχεία των ατομικών φακέλων και του εν γένει ιστορικού των στελεχών σε θέματα τάξης και πειθαρχίας να είναι ομογενοποιημένο και να διασφαλίζονται οι όροι αμεροληψίας κρίσης και αξιολόγησής τους.

Στο Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 54 – 59) ρυθμίζεται η αναδιοργάνωση και μετεξέλιξη του Κοινού Στρατολογικού Σώματος σε Σώμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, με την επιπλέον στελέχωσή του με έμπειρο και καταρτισμένο προσωπικό που επιλέγεται βάσει ειδικότερων κριτηρίων αλλά και μετεκπαιδεύεται και επιμορφώνεται τακτικά, συμβάλλοντας άμεσα και ουσιαστικά στην εξασφάλιση παροχής πραγματικής και

άμεσης νομικής προστασίας και υποστήριξης όλων των υπηρεσιακών κλιμακίων των Ενόπλων Δυνάμεων, σε διοικητικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Ο προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων τους είναι σαφής, προσαρμοσμένος στις τρέχουσες ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων και απορρέει, εκτός των άλλων, και από διεθνείς συμβάσεις και υποχρεώσεις της χώρας.

Στο Κεφάλαιο Η' (άρθρα 60 - 70) περιέχονται ρυθμίσεις που αφορούν επιμέρους θέματα διοίκησης, οργάνωσης και υποστήριξης του προσωπικού, διοικητικής φύσης ρυθμίσεις που αφορούν στο Σώμα Στρατιωτικών Δικαστικών Γραμματέων και άλλες κατηγορίες προσωπικού, καθώς και θέματα μέριμνας και κοινωνικής προστασίας (παροχή δικαιώματος μονιμοποίησης των Εθελοντών Μακράς Θητείας και επανακαθορισμός των χρονικών ορίων προαγωγών τους, η υπό προϋποθέσεις κάλυψη δικαστικών εξόδων του προσωπικού σε υποθέσεις που πηγάζουν από την άσκηση των καθηκόντων τους, εισαγωγή-κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις κ.α.)

## Δεύτερο Μέρος

### Δομή Διοίκησης, Δομή Δυνάμεων και

#### Πρόγραμμα Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων

Με το άρθρο 71 εισάγεται στις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις το πλήρες σχήμα της κάθετης δομής διοίκησης. Με το νόμο 2292/1995 που τροποποιήθηκε σε αρκετά σημεία με το νόμο 2984 /2002 επήλθαν σημαντικές αλλαγές στην έως τότε ισχύουσα δομή διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων. Εισήχθη η έννοια της διακλαδικότητας και ανατέθηκε στον αρχηγό ΓΕΕΘΑ η επιχειρησιακή διοίκηση των μεζόνων επιχειρησιακών σχηματισμών των τριών κλάδων καθώς και των ειδικών δυνάμεων. Προβλέφθηκε επίσης η δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων αρχιστρατήγου στον αρχηγό ΓΕΕΘΑ σε περίπτωση πολέμου. Διατηρήθηκε όμως η ανά κλάδο διοικητική διοίκηση, ενώ κατέστη ασαφής ο ρόλος των αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των κλάδων στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης. Ωστόσο, τα δεκαπέντε χρόνια που μεσολάβησαν εντοπίστηκαν πολλά κρίσιμα σημεία στα οποία απαιτείται νομοθετική παρέμβαση και αποσαφήνιση.

Είχαν προηγηθεί διάφορες μελέτες και συσκέψεις στο επίπεδο των νομοθετημένων συλλογικών οργάνων (ΣΑΓΕ και ΣΑΜ) όσο και ατύπως στο επίπεδο των αρχηγών των Γενικών Επιτελείων. Όλα αυτά συστηματοποιήθηκαν και εντάθηκαν τους τελευταίους μήνες με στόχο να εναρμονιστεί η δομή διοίκησης των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων με μοντέλα διοίκησης που είναι διεθνώς δοκιμασμένα και κρατούνται ενόψει πάντοτε της πολυπαραμετρικής εκτίμησης της απειλής που αντιμετωπίζει η χώρα και των προτεραιοτήτων της πολιτικής εθνικής άμυνας. Δεν είναι τυχαίο ότι και στο επίπεδο του ΝΑΤΟ διεξάγεται την περίοδο αυτή έντονη συζήτηση για το στρατηγικό δόγμα, τη δομή διοίκησης και τη δομή δυνάμεων. Άρα πρόκειται για ζητήματα που απασχολούν όλες τις χώρες και όλους τους στρατούς του κόσμου.

Η προσαρμογή αυτή κατέληξε, μετά από εισήγηση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, σε απόφαση του ΣΑΓΕ και στη συνέχεια, μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, σε σχετικές αποφάσεις του ΣΑΜ και του ΚΥΣΕΑ. Με τις αποφάσεις αυτές διατυπώθηκαν οι ακόλουθοι βασικοί κανόνες που διέπουν πλέον τη νέα κάθετη δομή και διοίκηση των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

1. Σύμφωνα με το άρθρο 45 του Συντάγματος, την διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων την ασκεί η Κυβέρνηση δια του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) που δρα στο πλαίσιο του Συντάγματος, του νόμου και των σχετικών αποφάσεων του ΚΥΣΕΑ έχοντας τον πλήρη έλεγχο και την ευθύνη ενώπιον της Βουλής.
2. α. Ο Α/ΓΕΕΘΑ επιλέγεται από το ΚΥΣΕΑ με πρόταση του ΥΕΘΑ μεταξύ των ενεργεία Αντιστρατήγων, Αντιναυάρχων και Αντιπτεράρχων.  
β. Ο Α/ΓΕΕΘΑ μετέχει στο ΣΑΜ και στο ΚΥΣΕΑ και προεδρεύει του ΣΑΓΕ  
γ. Ο Α/ΓΕΕΘΑ, στο πλαίσιο των οδηγιών του ΥΕΘΑ και αναφερόμενος σ' αυτόν κατά την παράγραφο 1, ασκεί την πλήρη διοίκηση όλων των κλάδων.
3. α. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ επιλέγονται από το ΚΥΣΕΑ με πρόταση του ΥΕΘΑ ο οποίος λαμβάνει υπ' όψιν τη σχετική έγγραφη γνώμη του Α/ΓΕΕΘΑ.  
β. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ μετέχουν στο ΣΑΓΕ και στο ΣΑΜ και προεδρεύουν του ανωτάτου συμβουλίου του κλάδου τους.  
γ. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ ασκούν τη διοικητική διοίκηση του κλάδου τους στο πλαίσιο των ενιαίων οδηγιών και διαταγών του Α/ΓΕΕΘΑ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2γ.
4. α. Ο Α/ΓΕΕΘΑ ασκεί την επιχειρησιακή διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων αναφερόμενος στον ΥΕΘΑ.  
β. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ στο πλαίσιο του προηγούμενου εδαφίου εντάσσονται στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης και διοικούν τους κλάδους τους σύμφωνα με τις οδηγίες και τις διαταγές του Α/ΓΕΕΘΑ αναλαμβάνοντας τις αποστολές και τα έργα που τους ανατίθενται από αυτόν.  
γ. Οι Α/ΓΕΑ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ συμμετέχουν στον επιχειρησιακό σχεδιασμό των Ενόπλων Δυνάμεων υπό τον Α/ΓΕΕΘΑ.
5. α. Το ΓΕΕΘΑ είναι το επιτελικό όργανο και το Διακλαδικό Στρατηγείο μέσω του οποίου ο Α/ΓΕΕΘΑ βοηθείται στην άσκηση των καθηκόντων του στο πλαίσιο της πλήρους Διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων.  
β. Το ΓΕΕΘΑ υπέρκειται των ΓΕΣ- ΓΕΝ-ΓΕΑ που αποτελούν τους τρεις πλώνες του. Οι κλάδοι, οι διευθύνσεις και οι λοιπές μονάδες των ΓΕΕΘΑ- ΓΕΣ – ΓΕΝ – ΓΕΑ συγκροτούνται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή επιχειρησιακή και διοικητική αποτελεσματικότητα, ευελιξία, οικονομία δυνάμεων, ομοιομορφία και διακλαδικότητα.

Η υιοθέτηση της νέας αυτής δομής διοίκησης επιβάλλει την αντίστοιχη τροποποίηση των διατάξεων του νόμου 2292/1995, όπως αυτός ισχύει. Με το άρθρο 71 του νομοσχεδίου επέρχονται αυτές ακριβώς οι αλλαγές.

Στο άρθρο 72 εγκαθιδρύεται ειδική διαδικασία για τη διαμόρφωση της δομής, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων, έτσι ώστε να μπορούν να διαμορφωθούν τα 15ετή Μακροπρόθεσμα Προγράμματα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και τα Τριετή Κυλιόμενα Προγράμματα Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων κατά τρόπο διαφανή και κοινοβουλευτικά ελέγξιμο με στόχο να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο οργάνωσης και λειτουργίας των Ενόπλων Δυνάμεων και όχι αποσπασματικά προωθούμενες εξοπλιστικές ανάγκες. Συνεπώς η δομή, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων, καθορίζεται από μηδενικής βάσης, αρχής γενομένης από την πλήρη καταγραφή των υπάρχοντων μέσων και πλήρως τεκμηριωμένη αξιολόγηση για το βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, καθώς και από την αποτίμηση των προμηθειών αμυντικού υλικού της τελευταίας εικοσαετίας.

Η καταγραφή και η αποτίμηση αυτή περιλαμβάνει εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης των κυρίων υλικών και μέσων, της εναπομείνουσας διάρκειας ζωής, της ανάγκης εκσυγχρονισμού ή αναβάθμισης, των διαθέσιμων ανταλλακτικών και πυρομαχικών, των δυνατοτήτων συντήρησης και εν γένει υποστήριξης και κάθε άλλο συναφές στοιχείο. Με τον τρόπο αυτό μπορεί πράγματι να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της διακλαδικότητας, να επιτευχθούν μεγάλες συνέργειες και οικονομίες κλίμακος, να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των Ενόπλων Δυνάμεων. Παράλληλα αξιοποιούνται τα συγκριτικά στοιχεία των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών- μελών του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θεμελιώδης παράμετρος της όλης διαδικασίας είναι η συμμετοχή της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η οποία σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, διατυπώνει, για όλα τα στάδια της διαδικασίας, τη γνώμη της.

Η Δομή Δυνάμεων απορρέει από τα βασικά κείμενα της αμυντικής πολιτικής, δηλαδή από την Πολιτική Εθνικής Άμυνας, την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική και τη Γενική Σχεδίαση Άμυνας της Χώρας και περιγράφει ένα συνολικό σχήμα οργάνωσης και λειτουργίας που ανταποκρίνεται στην ρεαλιστική εκτίμηση της απειλής και στην πρόγνωση των τρόπων με τους οποίους αυτή ενδέχεται να εκδηλωθεί.

Την τελική απόφαση λαμβάνει, μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας, ο δε Υπουργός, για την υποβολή τη πρότασής του, λαμβάνει υπ' όψιν του την εισήγηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων, στο οποίο εισάγεται για διατύπωση γνώμης συνολική πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ. Κάθε κλάδος υποβάλλει τις δικές του μελέτες και εισηγήσεις οι οποίες εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Ανωτάτου Συμβουλίου. Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ συντίθενται οι ανάγκες των κλάδων και καθορίζεται η σειρά προτεραιότητας των οπλικών συστημάτων ή άλλων μέσων.

Στα άρθρα 73-76 προβλέπεται η κατάρτιση Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού 15ετούς διάρκειας, Τριετών Κυλιόμενων Προγραμμάτων

Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων σε εναρμόνιση με τους αντίστοιχους τριετείς προϋπολογισμούς του Υπουργείου Οικονομικών, ο τρόπος συγκρότησης των προγραμμάτων αυτών, καθώς και η διαδικασία ενεργοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών σύμφωνα με την 81/2009 οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σχετική εθνική νομοθεσία. Συγκεκριμένα:

*Άρθρο 73:* Με βάση τη Δομή Δυνάμεων, καταρτίζεται το Δεκαπενταετές Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. Και στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία που ισχύει για τη Δομή Δυνάμεων.

*Άρθρο 74:* Προκειμένου το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών να εναρμονίζεται με τους τριετείς προϋπολογισμούς, στους οποίους στοχεύει το Υπουργείο Οικονομικών, συγκροτείται Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων το οποίο θα καταρτίζεται επίσης με την ίδια διαδικασία.

*Άρθρο 75:* Το Μακροπρόθεσμο και το Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα συγκροτούνται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα κύρια αμυντικά υλικά και οι συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης μείζονος οικονομικής αξίας (άνω των 50 εκατ. ευρώ), στο δεύτερο τα υπόλοιπα κύρια αμυντικά υλικά και οι συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης, ενώ στο τρίτο μέρος εντάσσονται τα έργα υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη συστημάτων και μέσων τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Προμηθειών. Στο Μακροπρόθεσμο και στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα εντάσσονται μόνο ολοκληρωμένες προτάσεις. Ολοκληρωμένη είναι μία πρόταση που περιλαμβάνει: Εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων, εκτίμηση για το συνολικό κόστος κάθε αμυντικού υλικού ως συστήματος στο οποίο περιλαμβάνεται οπωσδήποτε η εν συνεχεία υποστήριξη (συντήρηση, ανταλλακτικά, πυρομαχικά, δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης) και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο για την εκτίμηση του συνολικού κόστους στοιχείο. Και τέλος, πρόταση για την ασφάλεια εφοδιασμού με βάση τις υπάρχουσες και άμεσα διαθέσιμες στην Ελλάδα δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης.

*Άρθρο 76:* Προβλέπεται η διαδικασία ενεργοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών. Κάθε υποπρόγραμμα, δηλαδή κάθε ολοκληρωμένη πρόταση προμήθειας αμυντικού υλικού, εφόσον είναι εντεταγμένη στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα, ενεργοποιείται με πρόταση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου κλάδου που εισάγεται στο ΣΑΓΕ, το οποίο γνωματεύει. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την πρότασή του στον Υπουργό και αυτός, αφού ζητήσει τη γνώμη των αρμοδίων Γενικών Διευθύνσεων Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης και Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ, υποχρεωτικά εφόσον είναι μείζονος οικονομικής σημασίας και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση. Σε όλες τις περιπτώσεις παρεμβάλλεται γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Με την απόφαση ενεργοποίησης υποπρογράμματος καθορίζεται και η διαδικασία εκτέλεσης προμήθειας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην οδηγία 81/2009 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη σχετική εθνική νομοθεσία.

### Τρίτο Μέρος

## Ρύθμιση θεμάτων στρατολογίας, Προστασίας Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου και συναφείς διατάξεις

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 77 έως 81) τροποποιείται η ισχύουσα στρατολογική νομοθεσία, ρυθμίζονται ζητήματα εναλλακτικής υπηρεσίας και εισάγεται ο θεσμός των Ειδικών Εφέδρων Οπλιτών. Ειδικότερα:

Με το άρθρο 77 τροποποιείται η ισχύουσα στρατολογική νομοθεσία και καθιερώνεται επιπλέον η δυνατότητα εξαγοράς της εναλλακτικής υπηρεσίας από αντιρρησίες συνείδησης που συμπληρώνουν το 35<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους.

Εναρμονίζεται η στρατολογική νομοθεσία με τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους (ΚΧΑΟ) και τον κυρωτικό του νόμο, σχετικά με την υποχρέωση στράτευσης των μοναχών και δοκίμων μοναχών του Αγίου Όρους, οι οποίοι πλέον υπέχουν στρατιωτικές υποχρεώσεις, εφόσον οι λόγοι της απαλλαγής παύουν να υφίστανται πριν από τη συμπλήρωση του 45<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους.

Ομαδοποιούνται και κωδικοποιούνται περιπτώσεις απαλλαγής από τη στράτευση και διακοπής ανυποταξίας, ενώ ειδική μνεία γίνεται σε περιπτώσεις κρατουμένων, ενταγμένων σε κέντρα θεραπείας εξαρτημένων ατόμων και καταταγόντων σε τακτικές ένοπλες δυνάμεις ξένου κράτους. Στις περιπτώσεις αναβολών κατάταξης περιλαμβάνονται και οι μαθητές Γυμνασίων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του νόμου 3699/2008, όπου, λόγω του αριθμού των ετών σπουδών και των προϋποθέσεων εισαγωγής, οι προσκλήσεις προς στράτευση σύμφωνα με το υφιστάμενο σύστημα δεν επιτρέπουν εκ των πραγμάτων την ολοκλήρωση των σπουδών.

Απεμπλέκεται η διοικητική κύρωση από την έκβαση του ποινικού μέρους για το αδίκημα της ανυποταξίας ή της λιποταξίας. Η αντικατάσταση της πρόσθετης στρατιωτικής υποχρέωσης με την επιβολή διοικητικού-χρηματικού προστίμου εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει ανασταλτικά στα φαινόμενα ανυποταξίας. Εναρμονίζονται οι διοικητικές κυρώσεις των ανυπότακτων με αυτές των λιποτακτών και ρυθμίζονται θέματα προσδιορισμού των χωρών προέλευσης ομογενών που δικαιούνται αναβολής κατάταξης, μεταφοράς στους υπόχρεους μειωμένης θητείας και απαλλαγής από την υποχρέωση στράτευσης.

Στο άρθρο 78 καταργείται η δυνατότητα εκπλήρωσης άοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης, δεδομένου ότι, από το 1997 που θεσμοθετήθηκε ο προαναφερόμενος τρόπος εκπλήρωσης, ουδείς έχει ενταχθεί σ' αυτόν και οι σχετικές διατάξεις έχουν ουσιαστικά καταστεί ανενεργές.

Ενσωματώνονται πρόσφατες αποφάσεις του ΣτΕ (170/2010, 1845/2007), σύμφωνα με τις οποίες η ένοπλη υπηρεσία στις Ελληνικές ή ξένες Ένοπλες Δυνάμεις δεν αποτελεί κώλυμα υπαγωγής στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης του Ν. 2510/1997 (και κατ' επέκταση και του ισχύοντος Ν. 3421/05), εφόσον ο αιτούμενος την υπαγωγή του στις ανωτέρω διατάξεις, στρατεύσιμος ή έφεδρος, μετέβαλε τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, ενστερνιζόμενος το Δόγμα των Μαρτύρων του Ιεχωβά, μετά την εκπλήρωση ένοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας.

Προβλέπεται η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας να καθορίζει με απόφασή του τη διάρκεια και τις λεπτομέρειες εκπλήρωσης της εναλλακτικής εφεδρικής

υπηρεσίας των αντιρρησιών συνείδησης. Με τη ρύθμιση αυτή παύει η εγγραφή στην εφεδρεία των Ενόπλων Δυνάμεων όσων εκπλήρωσαν εναλλακτική υπηρεσίας ως αντιρρησιών συνείδησης, δεδομένου ότι μέχρι σήμερα δεν μπορούσαν να τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις περί εφεδρείας που αφορούσαν τους ενόπλιως υπηρετήσαντες.

Καθορίζεται η διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας σε διπλάσια από εκείνη που θα εκπλήρωναν αν υπηρετούσαν ενόπλιως, καθώς και η ελάχιστη δυνατή προσαύξηση τουλάχιστον κατά δύο (2) μήνες του χρόνου εναλλακτικής υπηρεσίας, που καλούνται να εκπληρώσουν οι αναγνωριζόμενοι ως αντιρρησίες συνείδησης, σε συνάρτηση με τον μέγιστο χρόνο πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας που ισχύει για την οριστική απόλυση των ενόπλιως υπηρετούντων. Περαιτέρω, παρέχεται δικαίωμα καταβολής χρηματικού ποσού στους αντιρρησίες συνείδησης, στην περίπτωση που ο φορέας στον οποίο διατέθηκαν για να εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία αδυνατεί να τους παράσχει τροφή και στέγη.

Οι μέχρι σήμερα λόγοι έκπτωσης από τη δυνατότητα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας που αφορούν στην άσκηση συνδικαλιστικής δραστηριότητας, συμμετοχή σε απεργία ή τιμωρίας για παράβαση διατάξεων περί αδειών δεν επιφέρουν πλέον έκπτωση, αλλά αυξάνουν τη διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας κατά ένα μήνα. Η αύξηση της διάρκειας της υπηρεσίας τους σε σχέση με την έκπτωση από το δικαίωμα συνέχισης εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας και υποχρέωσης για εκπλήρωση του υπολοίπου ενόπλιως θεωρείται πρακτικότερη λύση, ιδιαίτερα για τις ανωτέρω περιπτώσεις. Η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δείξει ότι ο αντιρρησίας συνείδησης που εκπίπτει του δικαιώματος της εναλλακτικής υπηρεσίας, σχεδόν ποτέ δεν κατατάσσεται για εκπλήρωση του υπολοίπου των υποχρεώσεων του ενόπλιως, με αποτέλεσμα να κηρύσσεται ανυπότακτος και να προσφεύγει σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς.

Παρέχεται η δυνατότητα στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας να εξαιρεί από την πρόσκληση για κατάταξη και να διαγράφει από την εφεδρεία των Ενόπλων Δυνάμεων όσους έφεδρους είχαν εκπληρώσει ενόπλιως τη στρατιωτική τους θητεία και στη συνέχεια ενστερνίστηκαν πεποιθήσεις που τους εμποδίζουν να εκπληρώσουν ενόπλιως την εφεδρική τους υποχρέωση. Η αναγνώρισή τους ως αντιρρησιών συνείδησης θα γίνεται με τη διαδικασία που ακολουθείται και για τους στρατευσίμους. Οι έφεδροι, οι οποίοι μεταβάλλουν τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις μετά την εκπλήρωση, ενόπλιως, των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων και στη συνέχεια επικαλούνται τις πεποιθήσεις αυτές για να μην εκπληρώσουν την εφεδρική τους υποχρέωση, είναι ελάχιστοι. Συνηγορεί στην εκτίμηση αυτή το γεγονός ότι ο ετήσιος αριθμός υποβληθεισών αιτήσεων από στρατεύσιμους για αναγνώρισή τους ως αντιρρησιών συνείδησης ανέρχεται κατά μέσο όρο στις 120.

Στο άρθρο 79 καθιερώνεται η αναλογική εφαρμογή και στους αντιρρησίες συνείδησης της δυνατότητας εξαγοράς μέρους των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, όπως αυτή καθορίζεται με το άρθρο 57 του ν.3421/05, για όλους τους κατατασσόμενους στις Ένοπλες Δυνάμεις μετά το 35<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους. Με τις ρυθμίσεις αυτές, που αφορούν τη μείωση της διάρκειας της εναλλακτικής υποχρέωσης, τη δυνατότητα εξαγοράς για τους αντιρρησίες άνω των 35 ετών, την υπαγωγή στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης όσων έχουν μεταβάλει τις πεποιθήσεις τους μετά από κατάταξη για ένοπλη εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, επιλύεται μια μόνιμη εστία τριβών μεταξύ του Ελληνικού Κράτους και των αντιρρησιών συνείδησης καθώς και των θεσμοθετημένων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων, Κυβερνητική Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη) και του ΟΗΕ (Επιτροπή για τα Ατομικά και

Πολιτικά Δικαιώματα). Επίσης, λαμβάνονται υπόψη και οι κατά καιρούς απόψεις και προτάσεις του Συνηγούρου του Πολίτη για τα εν λόγω θέματα.

Με το άρθρο 80 ρυθμίζονται θέματα στρατιωτικών υποχρεώσεων ατόμων μεγάλης ηλικίας (αυτές παύουν για όσους από την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου 2011 συμπληρώνουν το 45<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους) και για όσους κατόχους διδακτορικού διπλώματος είχαν λάβει αναβολή κατάταξης ως διαπρέποντες επιστήμονες στο εξωτερικό, προκειμένου να εξαλειφθεί ο αριθμός των σχετικών αιτήσεων αναβολής.

Τέλος με το άρθρο 81 εισάγεται ο θεσμός των Ειδικών Εφέδρων Οπλιτών (Ε.ΕΦ.ΟΠ.) προκειμένου να αντιμετωπισθούν βραχυπρόθεσμες ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων σε κατώτερο στρατιωτικό προσωπικό. Προβλέπεται ότι ως Ε.ΕΦ.ΟΠ. μπορούν να υπηρετούν άτομα, τα οποία έχουν ήδη ολοκληρώσει τη στρατιωτική τους θητεία ως οπλίτες με αίτησή τους και για χρονικό διάστημα μέχρι τριών ετών. Η υπηρεσία των Ε.ΕΦ.ΟΠ. θεωρείται ως εκπλήρωση εφεδρικής στρατιωτικής υποχρέωσης.

**Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 82 – 88)** ρυθμίζονται κυρίως θέματα αποκατάστασης αναπήρων και θυμάτων πολέμου και τρομοκρατίας .

Στο άρθρο 82 αποκαθίστανται όσοι υπηρέτησαν στην Κύπρο: Βάσει του ισχύοντος καθεστώτος (αρ. 10 § 9(γ) ν.δ. 1044/1971, αρ. 3, 5 & 9 § 3 π.δ. 37/2009) χορηγούνται άδειες εκμετάλλευσης περιπτέρων στους δοκίμους εφέδρους αξιωματικούς (ΔΕΑ) και οπλίτες θητείας, οι οποίοι υπηρέτησαν στην Κύπρο τη περίοδο από την 20<sup>η</sup> Ιουλίου έως την 20<sup>η</sup> Αυγούστου 1974 καθώς και σε εκείνους, οι οποίοι έλαβαν μέρος σε συγκεκριμένα γεγονότα, τα οποία συνέβησαν το 1964 και το 1967 στην εν λόγω νήσο. Οι άδειες εκμετάλλευσης περιπτέρων χορηγούνται στους ανωτέρω κατά προτεραιότητα σε σχέση με τις άλλες δύο κατηγορίες δικαιούχων, δηλαδή τους αναπήρους και τους πολυτέκνους. Ωστόσο, δικαιούχοι δεν είναι όλοι οι υπηρετήσαντες στην Κύπρο, αλλά μόνο εκείνοι, που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια, βάσει των οποίων και μοριοδοτούνται. Το μέχρι σήμερα ισχύον νομοθετικό καθεστώς δεν μεριμνά για εκείνους τους Έλληνες πολίτες, οι οποίοι υπηρέτησαν ως ΔΕΑ ή οπλίτες θητείας στην Κύπρο κατά τα επίμαχα χρονικά διαστήματα. Τα σωματεία εκπροσώπησης των υπηρετησάντων στην Κύπρο έχουν επισημάνει το ανωτέρω πρόβλημα και πάγιο αίτημα τους αποτελεί η τροποποίηση της εν λόγω διάταξης, έτσι ώστε να χορηγείται κατ' αρχήν σε όλους αδιακρίτως τους υπηρετήσαντες στην Κύπρο καθώς και στις χήρες αυτών σε ειρήνη το δικαίωμα εκμετάλλευσης άδειας περιπτέρου. Η τροποποίηση του νόμου προς αυτήν την κατεύθυνση κρίνεται ως δίκαιη και ταυτόχρονα υλοποιεί και την συνταγματική υποχρέωση του Κράτους Πρόνοιας να μεριμνά και περιθάλπει για εκείνους, που προσέφεραν τέτοιου είδους υπηρεσίες στις Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) στο πλαίσιο της στρατιωτικής τους θητείας, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει αντονόητα στην εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας και δικαίου στα στελέχη των ΕΔ, τα οποία στο μέλλον ενδέχεται να κληθούν να φέρουν σε πέρας παρόμοιες αποστολές. Τα κριτήρια των προβλημάτων λειτουργικότητας, του έντονου βιοποριστικού προβλήματος και της μακροχρόνιας ανεργίας διατηρούνται μόνο αναφορικά με τη μοριοδότηση, που θα καθορίσει την μεταξύ των δικαιούχων σειρά, όχι όμως και ως κριτήριο θεμελίωσης του αντίστοιχου δικαιώματος. Ταυτόχρονα, με το εν λόγω άρθρο εισάγεται εξαίρεση από την απολαβή των ως άνω ωφελημάτων για όσους ανέπτυξαν οποιαδήποτε δραστηριότητα κατά της λειτουργίας του πολιτεύματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επίσης, απλοποιούνται τα πιστοποιητικά που πρέπει να προσκομίσουν οι ενδιαφερόμενοι. (αντικατάσταση της βεβαίωση της Ζώνης των Πρόσω από το πλήρες



πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α') και ρυθμίζονται ειδικά θέματα διαδοχής της σύμβασης μίσθωσης περιπτέρου.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο της υλοποίησης του Κράτους Προνοίας, αλλά και σε εναρμόνιση με τον αποκαταστατικό σκοπό του ν.δ. 1044/1971, ο οποίος οφείλει να είναι δυναμικός και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις συνθήκες της κάθε περιόδου, λαμβάνεται για πρώτη φορά μέριμνα για τα **θήματα τρομοκρατικών επιθέσεων** του αρ. 1 Ν. 1897/1990, καθώς εντάσσονται ως τέταρτη κατηγορία δικαιούχων άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρου

Στο **άρθρο 83** παρέχεται **δυνατότητα περίθαλψης σε όσους υπηρέτησαν στην Κύπρο στα στρατιωτικά νοσοκομεία** και προβλέπεται μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών: Στο πνεύμα της αναγνώρισης των υπηρεσιών, που στο πλαίσιο της στρατιωτικής τους θητείας, προσέφεραν οι υπηρέτησαντες στην Κύπρο κατά τα επίμαχα χρονικά διαστήματα και με δεδομένο, ότι πρόκειται για μικρό αριθμό προσώπων, καθιερώνεται η δυνατότητα περίθαλψης τους στα στρατιωτικά νοσοκομεία, ενώ επεκτείνεται η δυνατότητα αυτή και στις συζύγους και συγγενείς α' βαθμού αυτών. Επίσης, στα πλαίσια της διαρκούς διευκόλυνσης του πολίτη κατά την πρόσβασή του στις δημόσιες υπηρεσίες, μειώνονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την παροχή ενδονοσοκομειακής περίθαλψης.

Στο **άρθρο 84** προβλέπεται ότι **ακίνητα ιδιοκτησίας του Ταμείου Εθνικής Άμυνας, του Ταμείου Εθνικού Στόλου και του Ταμείου Αεροπορικής Άμυνας μπορεί να παραχωρούνται κατά χρήση στο Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ιδίως στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν είναι αναγκαία για τις Ένοπλες Δυνάμεις και με την παραχώρηση της χρήσης εξυπηρετούνται λόγοι γενικού συμφέροντος. Πολλοί Δήμοι αλλά και το ίδιο το Δημόσιο και ορισμένα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ζητούν επιτακτικά την παραχώρηση της χρήσης στρατιωτικών ακινήτων για την κάλυψη τοπικών αναγκών ή άλλων αναγκών γενικού συμφέροντος. Είναι συνεπώς αναγκαίο να διαμορφωθεί μια απλή και σαφής νομική βάση ώστε να είναι δυνατή η παραχώρηση ακόμη και χωρίς αντάλλαγμα της χρήσης των ακινήτων αυτών με αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων του ΤΕΘΑ, του ΤΕΣ και του ΤΑΑ.

Με το **άρθρο 87** εισάγονται μεταβατικές διατάξεις για τις συμβάσεις Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ). Ο θεσμός των συμβάσεων Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ) έχει δυστυχώς εμφανίσει στα χρόνια που εφαρμόζεται πολλά προβληματικά, ακόμη και νοσηρά χαρακτηριστικά. Δημιουργείται, κατ' αρχάς, η εσφαλμένη εντύπωση ότι οι προμηθευτές των Ενόπλων Δυνάμεων επανεπενδύουν ένα σημαντικό μέρος των χρημάτων που τους καταβάλλει το ελληνικό Δημόσιο στην Ελλάδα, ενώ αυτό, προφανώς, δεν ισχύει καθώς τα πάντα επιβαρύνουν την τελική τιμή και άρα τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Επιπλέον, η χρήση «πιστωτικών αξιών» δημιουργεί την εντύπωση μεγάλων προγραμμάτων ΑΩ που υπολογίζονται σε λογιστική βάση με σχεδόν αυθαίρετους και υψηλούς συντελεστές ενώ η ονομαστική αξία των προγραμμάτων είναι μεσοσταθμικά μόλις το 10% περίπου της πιστωτικής τους αξίας, η δε πραγματική οικονομική αξία του φυσικού αντικειμένου των συμβάσεων ΑΩ είναι ακόμη μικρότερη.

Το πιο προβληματικό βέβαια είναι το γεγονός ότι, λόγω των συμβάσεων ΑΩ, διακινούνται κονδύλια από τους προμηθευτές (άρα κατά βάση από το εξωτερικό) προς τις

εταιρείες που εκτελούν τα ΑΩ (άρα προς την Ελλάδα) με αποτέλεσμα να διαμορφώνονται, σε ορισμένες περιπτώσεις, παράπλευρα και μη νόμιμα δίκτυα πληρωμών ή εν πάση περιπτώσει παράγονται σχετικές φήμες που πλήττουν το κύρος των συμβάσεων.

Επιπλέον, είναι εξαιρετικά δυσχερής ο έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών και η πιστοποίηση της εκτέλεσης των ΑΩ από τις υπηρεσίες της ΓΔΑΕΕ.

Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να διαμορφωθεί ένας «γόρδιος δεσμός». Ογδόντα πέντε από τις συμβάσεις ΑΩ έχουν ήδη λήξει εν μέρει ή εν όλω ανεκτέλεστες. Αυτές οι ογδόντα πέντε συμβάσεις έχουν συνολική πιστωτική αξία 6.743.720.177 ευρώ ενώ το ανεκτέλεστο μέρος τους είναι 2.908.248.788 ευρώ. Από την άλλη μεριά βρίσκονται εν ενεργεία τριάντα δύο συμβάσεις ΑΩ, συνολικής πιστωτικής αξίας 16.279.709.431 ευρώ με ανεκτέλεστο υπόλοιπο 7.723.176.563 ευρώ.

Πολιτική απόφαση της Κυβέρνησης είναι με το νέο νόμο περί προμηθειών αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων, που βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο της επεξεργασίας και δια του οποίου θα ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η σχετική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταργηθούν οι συμβάσεις Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων και να αντικατασταθούν από ολοκληρωμένα προγράμματα βιομηχανικής συνεργασίας που θα κινούνται μέσα στο πλαίσιο των εννοιών και των κριτηρίων της οδηγίας αυτής, βασικό κριτήριο της οποίας είναι η ασφάλεια εφοδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων κάθε χώρας μέσα από τη διαμόρφωση και την ενίσχυση μίας αμυντικής βιομηχανικής βάσης.

Οι χρονίζουσες εκκρεμότητες στο χώρο των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων πρέπει συνεπώς να επιλυθούν με τον επωφελέστερο, για τις Ένοπλες Δυνάμεις και το ελληνικό Δημόσιο, τρόπο και αυτό έγινε αντικείμενο μακράς διαβούλευσης με όλους τους φορείς της αγοράς που εμπλέκονται στις σχετικές διαδικασίες. Αποτέλεσμα αυτής της διαβούλευσης είναι η μεταβατική ρύθμιση που εισάγεται τώρα, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το ισχύον καθεστώς στο καθεστώς του υπό επεξεργασία νέου νόμου για τις προμήθειες αμυντικού υλικού.

Το γεγονός ότι ογδόντα πέντε συμβάσεις ΑΩ έχουν λήξει και επιβάλλονται ποινικές ρητρες δεν σημαίνει τίποτε κατ' ουσίαν για το ελληνικό Δημόσιο γιατί τα ποσά των ποινικών ρητρών που έχουν επιβληθεί για τις ήδη εκκαθαρισθείσες συμβάσεις ΑΩ είναι αθροιστικά πολύ μικρά (μόλις 9.709.020,94 ευρώ από τα οποία έχουν εισπραχθεί 7.306.445,28 ευρώ) σε σχέση με το επενδυτικό αποτέλεσμα που αναμενόταν μέσω των ΑΩ. Η δε πορεία των εν ενεργεία συμβάσεων καθιστά πιθανή τη λήξη ενός σημαντικού μέρους αυτών, με ανεκτέλεστα υπόλοιπα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, γιατί και πάλι θα έχουμε επιβολή ποινικών ρητρών χωρίς ουσιαστικό αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Έτσι, ούτε οι επενδύσεις πραγματοποιούνται ούτε τα ποσά που πρόκειται να εισπράξει το δημόσιο ταμείο είναι σοβαρά.

Με την προτεινόμενη μεταβατική ρύθμιση οι συμβάσεις ΑΩ που έληξαν ως εν όλω ή εν μέρει ανεκτέλεστες, με αποτέλεσμα την επιβολή ποινικών ρητρών μπορούν, εφόσον το ζητήσουν οι αντισυμβαλλόμενοι του ελληνικού Δημοσίου, να αναβιώσουν μέσα σε μία σύντομη αποκλειστική προθεσμία και να οδηγηθούν έτσι οι αντισυμβαλλόμενοι του ελληνικού Δημοσίου στη σύναψη ενός νέου τύπου συμβάσεων ΑΩ. Οι λεπτομέρειες θα ρυθμιστούν με υπουργική απόφαση, επί της οποίας όμως θα έχει διατυπώσει ρητά τη γνώμη

της η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, ενώ το σχέδιο της απόφασης θα γίνει αντικείμενο διαβούλευσης με τους συλλογικούς φορείς.

Το βασικό χαρακτηριστικό των νέων αυτών συμβάσεων είναι ότι θα διαρκούν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2014, το αντικείμενο τους θα εντάσσεται σε κατάλογο προγραμμάτων ΑΣ που θα είναι συμφωνημένος με βάση τις πραγματικές δυνατότητες της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, ενώ θα καταργηθεί η έννοια της πιστωτικής αξίας και η έννοια του συντελεστού ώστε να απεικονίζονται την πραγματική οικονομική αξία του φυσικού αντικείμενου και να μην δημιουργούνται πλαστές εντυπώσεις. Επιπρόσθετα, ενώ τώρα οι ποινικές ρήτρες αντιστοιχούν στο 10% της ανεκτέλεστης πιστωτικής υποχρέωσης, οι νέου τύπου συμβάσεις θα πρέπει να αντιστοιχούν στο 25% τουλάχιστον της ανεκτέλεστης πιστωτικής υποχρέωσης.

Οι νέες συμβάσεις θα ελέγχονται προσυμβατικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο και θα τελούν υπό τον διαρκή έλεγχο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Στο πεδίο εφαρμογής της μεταβατικής ρύθμισης μπορούν να υπαχθούν και εν ενεργεία συμβάσεις εφόσον το επιθυμούν οι αντισυμβαλλόμενοι του ΥΠΕΘΑ και εφόσον είναι έτοιμοι να αντικαταστήσουν τις παλαιές συμβάσεις από καινούργιες. Οι δε ρυθμίσεις της σχετικής Υπουργικής Απόφασης ως προς τον τρόπο ελέγχου των δικαιολογητικών, μπορούν να επεκταθούν και στις ισχύουσες συμβάσεις οι οποίες θα ακολουθήσουν το παλαιό καθεστώς αλλά για τις οποίες πρέπει να είναι εφικτός, με ταχύ και αποτελεσματικό τρόπο, ο έλεγχος των δικαιολογητικών.

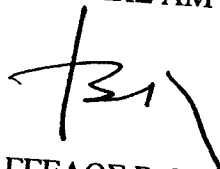
Πιστεύουμε ότι με τη ρύθμιση αυτή εκκαθαρίζεται το τοπίο, τίθεται υπό κοινοβουλευτικό έλεγχο και υπό τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και μπορεί να αποδώσει ορισμένα ευεργετικά αποτελέσματα σε σχέση με την αμυντική βιομηχανία αλλά και σε σχέση με τις ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων.

Στο άρθρο 88 προσδιορίζονται οι καταργούμενες προγενέστερες διατάξεις.

Τέλος, στο άρθρο 89 καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου.

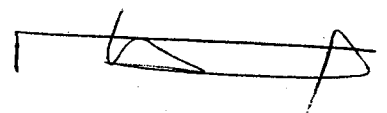
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ



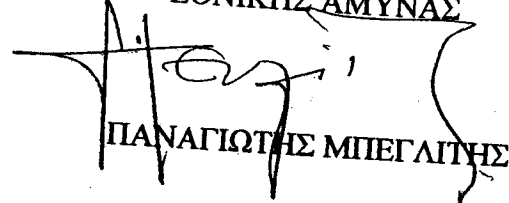
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Β. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ  
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ



ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΕΓΑΙΤΗΣ